

Írta:

2013. április 23. kedd, 12:39

A helynév vagy földrajzi név valószínűen egyidős a civilizációval. A legkorábbi időktől a megfigyelések és helyazonosítások tették lehetővé, hogy elődeink tájékozódni tudtak közvetlen környezetükben, majd távolabbi vidékeken is. A tájismeretek lassan helynevekben rögzültek, s ezt a tudást örökítették át az egymást követő nemzedékek. A helynevek, ennél fogva, az emberiség történetének szavakban fennmaradt érdekes és fontos dokumentumai. Erről írt értékes könyvet Pesti János, „Pécs utcanevei 1554–2004” címmel (képünkön a mű borítója).

A helymegjelölő utcanév ma is fontos eszközünk a tájékozódásban. Hiánya igen nagy zavart keltene. Egy név nélküli világban úgy járnánk, mint Déry Tibor „G. A. úr X-ben” című regényének főhőse, aki egy bizonyos nevek hiányában létező város nevesincs utcáin bolyongva, nehezen talál rá a keresett épületre, mert azon nincsen házszám. Tévelygések után mégis odaér, beszáll a liftbe, de nem tudja, hol érdemes kilépni. Ugyanis az emeleteknek sincs száma vagy más jele.

A mi világunkban – szerencsénkre – a helység- és utcanevek jól eligazítanak bennünket abban, hogy célhoz érjünk. Régészeink szerint Pécs római kori elődjének, Sopiananának már lehettek utcái s vélhetően utcanevei is. A római birodalom felbomlása után az ideérkező népcsoportok ugyancsak adhattak neveket, a még megmaradt utcáknak.

Pécs belvárosában a XIV. évszázad elején, nagyjából a maival egyező utcahálózat létezett, ám az utcanevek első írásos adatai csak 1554-ből maradtak fenn a török adóösszeírásokban. Ebben a most megjelent

Írta:

2013. április 23. kedd, 12:39

könyvben csaknem félezer év utcaneveinek történetét foglalta össze a szerző. Lokalizálta Pécs történeti utcaneveit, és elvégezte ennek a soknyelvű, ezért különösen érdekes névkincsünknek névtani, helytörténeti vizsgálatát.

A mai utcanevek névtani (szemantikai, morfológiai) elemzésén kívül megtalálhatja az olvasó ebben a műben az utcanévadás nyelvészeti jellegzetességeiről és a névhasználat nyelvhelyességi problémáiról szóló fejezeteket is. A könyvben térképek, táblázatok, utcanévjegyzékek segítik az olvasót a névrendszertani összefüggések felfedezésében, valamint a régi és a mai utcanevek kapcsolatainak gyors felismerésében. Ehhez nyújt segítséget a mű.